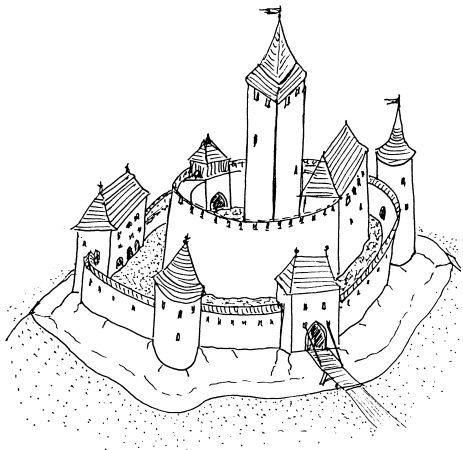

Co má mít správný hrad?

bránu s padacím mostem přes příkop
hradbu, někdy s věžemi – baštami
palác s obytnými místnostmi a rytířským sálem
hospodářské budovy – sípku, kuchyň, konírny, chlévy a čeledník
hlásku – věž zároveň sloužila jako poslední útočiště při obraně

Hrady mají rozmanitou podobu – dle místa stavby
i bohatství majitele.

Poznáš tento hrad?
(Dnes už vypadá trochu jinak)

Doba měst a hradů; husité**Jak šel čas**

(časová přímka)

od r. 1526 Habsburkové na
českém trůnu
DOBA ZÁMKŮ

válečník Jan Žižka
kazatel Mistr Jan Hus (†1415)

český král Karel IV. (†1378)
z rodu Lucemburků

český král
Přemysl Otakar II. (†1278)

Čechy královstvím (1212)

DOBA MĚST A HRADŮ

DOBA SLOVANSKÝCH HRADIŠŤ
Přemyslovská knížata

Polička na straně husitů,
první zprávy o škole

vystavěny kamenné hradby,
radnice

1265 založeno město Polička

V místě Poličky několik chýší

V místě Poličky husté pralesy

4

1

Příběhy za středověku ti přiblíží knihy:

Obrazy z českých dějin a pověstí
(Adla, Černý, Kalousek), Albatros (od 8 let), obrázkový seriál!

Dobytí hradu Lelekovice
(Šimek, Unger), Moraviapress

Čtení o hradech
(E. Petiška), Albatros

Jak válčili husité
(P. Klučina), Naše vojsko

České erby
(Janeček, Louda), Albatros

Cyklus „**Dějiny v obrazech**“
Albatros (od 10 let)

- **České země za posledních Přemyslovců** (Z. Bígl)
- **České země za vlády Lucemburků** (M. Mendelová)
- **České země v době husitské** (P. Klučina)
- **České země za Jiřího z Poděbrad a Jagelonců**
(Klučina, Petráček)

Muzeum a škola – Interaktivní výstavy o pravěku a středověku (Městské muzeum Polička)

Základním smyslem celého programu je přiblížit žákům základních a středních škol vlastivědné a dějepisné učivo přístupnou formou za využití muzejních expozit. Naprostá většina expozitů je určena k dotýkání, aby tak žáci mohli vyzkoušet jejich materiálové vlastnosti – váhu, povrchovou úpravu, někdy i funkčnost (zčásti se jedná o odolné originály, zčásti o kvalitní repliky z odpovídajícího materiálu). Program je určen pro I. a II. stupeň ZŠ a SS.

Program má každoročně dvě části:

1. Od doby kamenné do doby slovanských hradů (listopad – prosinec)
2. Doba měst a hradů, husitské války (únor – březen)

Žáci v muzeu nejprve dostanou pracovní sešity (ke každé akci varianta pro I. a II. stupeň). Sešity z části vyplní na místě, zčásti ve škole nebo doma. Návštěva trvá 45 minut, nejdéle hodinu, při odpovídajících návštěvách výtvarných kroužků se však ve spojení s předem domluvenými výtvarnými aktivitami zpravidla protáhne na více než 2 hodiny.

1. Od doby kamenné do doby slovanských hradů
Při programu zaměřeném na pravěk mohou návštěvníci vžít do ruky a porovnat kamennou, bronzovou a železnou sekeru a srp a prohlédnout si bronzový meč, keltský a velkomoravský štít, soubor pravěké keramiky či oděv ženy z doby bronzové. Vyzkoušejí si repliku pravěkého vrtáku

na sekery, tkaní na vertikálním stavu, drcení obilí na třecích kamenech a podle abecedy v pracovních sešitech i psaní hláskovým písmem. Zájem je také o vybrané expozitní ve vitrinách – stoličky mamuta, skleněné a jantarové náhrdelníky.

2. Doba měst a hradů, husitské války
Při návštěvě programu zaměřeného na středověk bude největší pozornost kompletní dětské brnění, které si může vybraný žák obléknout. Pro ostatní je k dispozici velká série přileb, kroužková košile s kapucí, dámské gotické klobouky a dívčí a chlapecké šaty. Děti si také mohou vyzkoušet většinu vystavených zbraní (cep, sudlice, meč, hákovnice), pisařský pult, vrhací... Některé třídy využijí vají kostýmů a zbrojních součástí a sehraji krátké scénky z historie (např. založení města).

Program je realizován díky podpoře Nadače Open Society Fund Praha a ve spolupráci s brněnskými muzei, Sférickém experimentální archeologie Villa Nova v Uhřetěvsi a Domem dětí a mládeže v Poličce. Spolupráce při přípravě pracovních listů pro I. stupeň Jitka Junková (ZŠ TGM Polička) a pro II. stupeň Jaroslav Jan Gloser (ZŠ Na Lukách Polička).

Autor programu: David Junek, Městské muzeum Polička
Kontakt: Městské muzeum, Tylova 114,
572 01 Polička, tel. 461 725 769
muzeum@policka-city.cz

Život ve městech

Města se dělila na královská a na poddanská, krerá patřila šlechticům. Ve městech, na rozdíl od zemědělského venkova, se usazovali hlavně řemeslníci a obchodníci. Stejná nebo příbuzná řemesla se sdružovala do cechů. Město řídil purkmistr a konšelé (dnes starosta a zastupitelé).

Velmi důležitá byla městská práva – právo trhu, milové (v okruhu 12 km se nesměli usazovat cizí řemeslníci), várečné (vařit a prodávat pivo), mýta (vybírání poplatků od kupců), hrdelní (odsouzení a popravy zločinců), hradební (opevnění města).

Co v Poličce dodnes připomíná středověká práva?

Jaké středověké stavby jsou v Poličce dochovány, kde stojí?

Které středověké stavby už byly zbořeny, co je připomíná?

Jaká řemesla byla nezbytná pro život ve městě?
Prohlédni si cechovní znaky.

potravinářská

oděvní

stavební

specializovaná

Jaká délková míra se dříve používala?

Víš kde ji v poličské radnici najdeš?

Jak se jmenují české středověké mince?

8

5

Doba měst a hradů

Vesnic a lidí v Čechách a na Moravě postupně přibývalo. Pražský kníže – později král – nestačil všude střežit pořádek a tak části území svěřil svým nejlepším bojovníkům, aby ho tam zastupovali. Tito šlechtici si podobně jako král stavěli pevné hrady. Aby bylo možno rytíře v brnění poznat, maloval si na štít a na praporek znak, který se dědil z otce na syna. Znak často připomínal hrdinský čin zakladatele rodu.

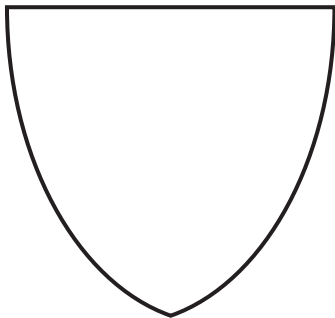
Lidé z okolních vesnic byli poddaní majitele hradu, museli pro něj pracovat a odvádět poplatky. Nejslavnějším českým králem byl Přemysl Otakar II., který byl pro své silné vojsko a velké bohatství nazýván králem železným a zlatým. Založil mnoho měst – roku 1265 založil i Poličku.

Popiš znak Čech:

.....

Namaluj znak, který se ti na výstavě nejvíc líbí.

Napiš komu patří:

Je vyobrazení na rubu a líc shodné s některou naší dnešní mincí?

.....

Ve kterém městě můžeš navštívit staré stříbrné doly a mincovnu?

.....

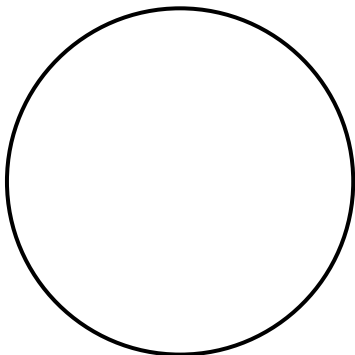
K čemu se používal pergamen?

Z čeho se vyráběl pergamen?

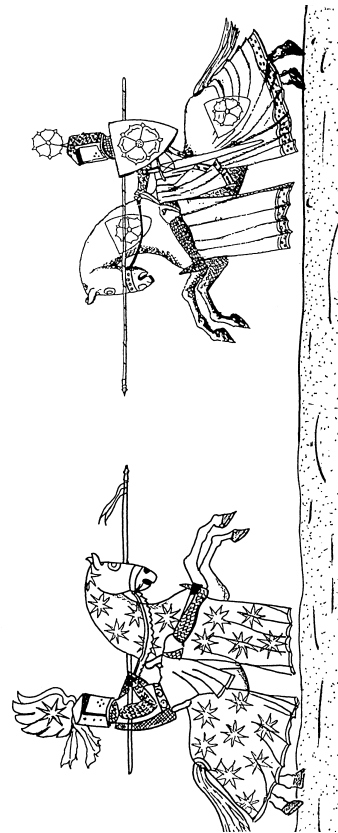
Co nahrazovalo podpis na listině?

Na pečetích používali šlechtici a měst zpravidla své znaky doplněné nápisem. Bohatí měšťané si obrázky na pečetích tvořili libovolně. Nejčastěji používali symboly řemesel nebo symboly přinášející štěstí.

Namaluj si doma pečeť, kterou bys chtěl používat. Vybarvi celoplošně v barvě vosku – černě nebo zeleně. Pokud chceš mít svůj symbol barevný, udělej ho jako znamení nad vchodem do domu.

Vybarvi si doma!
Kteří rytíři jsou vyobrazeni při turnaji?

Doba husitská

Kněz Jan Hus, mistr pražské univerzity, kázal v kostelích a psal knihy o tom, že není správné, aby lidé mysleli víc na bohatství než na spravedlnost. Bohatí šlechtici a nepoctiví kněží nutili Jana Husa, aby své učení odvolal. Když odmítnul, byl 6. července 1415 v Kostnici upálen.

Husovo učení se však v Čechách šířilo a jeho stoupenci se nazývali husité. Založili vlastní město Tábor, kde chtěli spravedlivě žít. K husitům se přidávali hlavně poddaní, ale i šlechtici a města – například Polička. Nejslavnějším vojevůdcem byl Jan Žižka z Trocnova, který nebyl nikdy poražen. Husité věřili, že bojují za správnou věc, proto se nebáli ani silnějšího nepřítele. Na svých praporech prý měli heslo „Pravda vítězí“. Nepřátelé z okolních zemí podnikli do Čech několik výprav, ale vždy byli poraženi. Poněvadž si na své štíty malovali kříže, říkalo se jim křížáci.

Jaromír Nohavica zpívá písničku o husitech – znáš ji?

.....

Jaké je heslo na standartě (vlajce) prezidenta republiky?

.....

Ve které ulici v Poličce najdete vystavený reliéf „Upálení Mistra Jana Husa“?

Je v Poličce ještě jinde vyobrazení M. Jana Husa?

Jakou neznámější zbraň použili husité proti rytířům v brnění?

.....

Jak dokázali husité zastavit dosud neporazitelnou těžkou jízdu?

.....

Nakresli, co tě nejvíc zaujalo: